

# มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราว ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา<sup>1</sup>

อภิญญา ยศเสื่อ<sup>2</sup>

จากการศึกษาเรื่องมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประวัติความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี และหลักเกณฑ์การปล่อยชั่วคราวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจว่าการปล่อยชั่วคราวเป็นการรักษาสมดุลระหว่างอำนาจรัฐในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมกับหลักประกันการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลและคุ้มครองความปลอดภัยของสังคมไปพร้อมกันตามทฤษฎีการดำเนินคดีอาญาในรูปแบบกระบวนการยุติธรรม

โดยมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวควรต้องมีความสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคล ซึ่งผู้ต้องหาหรือจำเลยควรมีสติได้เป็นอิสระไม่ต้องถูกควบคุมหรือขังโดยให้มีการปล่อยชั่วคราวเพื่อให้โอกาสในการต่อสู้คดีและไม่ถูกควบคุมหรือขังเป็นเวลานานเกินกว่าจำเป็นในระหว่างการสอบสวนหรือการดำเนินคดีตามหลักสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์และหลักยกประโยชน์แห่งความสงสัย ซึ่งถือเป็นหลักนิติรัฐที่สำคัญหลักหนึ่ง เป็นแนวคิดพื้นฐานในการคุ้มครองสิทธิของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งมุ่งถึงการยกฟ้องผู้บริสุทธิ์มากกว่าการลงโทษผู้กระทำความผิด นอกจากนั้น ตามแนวคิดเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รัฐมีภารกิจจะต้องทำให้มนุษย์มีฐานะความเป็นบุคคลในระบบกฎหมาย มีฐานะเป็นเจ้าของและกำหนดความเป็นไปแห่งสิทธิของตนได้ควบคู่กับความยุติธรรมซึ่งมีเหตุและผลมาจากธรรมชาติของมนุษย์ รวมไปถึงการที่รัฐจะต้องจัดหาวิธีการในการใช้สิทธิให้แก่ประชาชนอย่างเสมอภาคในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาด้วย ทั้งนี้ การจับ การควบคุม หรือการขังซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเอาตัวบุคคลไว้ในอำนาจรัฐ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การดำเนินคดีเป็นไปโดยเรียบร้อยและเพื่อประกันการมีตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยในการดำเนินคดีเท่านั้น แต่ต้องมีไว้เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานหรือศาลหรือขององค์กรในกระบวนการยุติธรรม และผู้ต้องหาหรือจำเลยทุก

---

<sup>1</sup>บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์รพี เลี้ยงวิทยา และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์สุพร วงศ์ทองสรรค์ และ รองศาสตราจารย์ประเทือง ธนนิผล

<sup>2</sup>นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนภูมิภาค) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

คนพึงได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ดังนั้น การปล่อยชั่วคราวจึงเป็นสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายและระบบการปล่อยชั่วคราวอย่างเรื่อยมา เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาให้เป็นไปตามหลักการในรัฐธรรมนูญ และตามหลักกติกาสากล โดยคำนึงถึงเหยื่ออาชญากรรมและความสงบสุขของสังคมควบคู่ไปด้วย และไม่นำปัจจัยทางด้านทรัพย์สินมาเป็นหลักสำคัญในการปล่อยชั่วคราว เว้นแต่กรณีจำเป็นต้องกำหนดวงเงินสำหรับการปล่อยชั่วคราวก็ตาม แต่ในปัจจุบันยังมีหลักเกณฑ์ในกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวอีกหลายประการที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น เพื่อให้เจ้าพนักงานหรือศาลซึ่งเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวปฏิบัติตาม เป็นแนวทางในการใช้ดุลพินิจในการพิจารณาคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว และกำหนดสิทธิต่าง ๆ ให้แก่ประชาชนซึ่งตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย และในขณะเดียวกันต้องสามารถคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้อย่างสูงสุด

จากการศึกษาทำให้ทราบว่ามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ยังไม่ชัดเจน ไม่ครอบคลุมด้วยกันหลายประการ ซึ่งสรุปได้ ดังต่อไปนี้

ประการแรกปัญหาการปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีคำร้องของผู้ต้องหาหรือจำเลย เนื่องจากกระบวนการฝากขังกับการปล่อยชั่วคราวเป็นคนละขั้นตอน เมื่อมีการจับและควบคุมตัวผู้ถูกจับแล้ว หากมีความจำเป็นในการที่ต้องควบคุมตัวไว้ พนักงานสอบสวนจะต้องขอฝากขังต่อศาล หรือในกรณีได้ตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยมาแล้วในระหว่างระหว่างสอบสวน ได้สวนมูลฟ้องหรือพิจารณาซึ่งจำเลยถูกส่งตัวมาฟ้องต่อศาล ศาลจะพิจารณาว่ามีเหตุให้ขังระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาหรือไม่ หากสั่งให้ขังไว้ในระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาจึงจะเป็นขั้นตอนของการพิจารณาว่าควรอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวตามคำร้องหรือไม่ และโดยส่วนใหญ่ในทางปฏิบัติของศาลซึ่งเมื่อพิจารณาแล้ว การขังคือเรื่องหลักที่ต้องทำเกือบทุกคดีและเมื่อขังแล้วผู้ต้องหาหรือจำเลย หรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องก็ต้องใช้สิทธิยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวเอง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 106 การปล่อยชั่วคราวจึงยังไม่ใช่เรื่องที่ศาลเห็นเองโดยลำพัง

นอกจากนี้ ยังไม่มีกฎหมายกำหนดหน้าที่ในการแจ้งสิทธิเกี่ยวกับการยื่นคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวให้ผู้ต้องหา จำเลย หรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องทราบ และเกิดความรู้ความเข้าใจในการยื่นคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว ซึ่งหากผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่ประสงค์ยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวแม้ความผิดที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดนั้นศาลอาจใช้ดุลพินิจให้ปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกันหรือมีประกันโดยไม่ต้องวางหลักประกันได้ หรือกรณีผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องไม่ทราบว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยถูกจับหรือถูกควบคุมตัว หรือทราบแต่ปล่อยปะละเลยไม่สนใจผู้ต้องหาหรือจำเลยที่กระทำความผิดนั้น หรือผู้ต้องหาหรือจำเลยเข้าใจว่าตนไม่มีหลักทรัพย์ประกันจึงไม่ยื่นคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว ทำให้ไม่มีสิทธิได้รับพิจารณาให้ปล่อยชั่วคราว

ประการที่สองปัญหาการไม่กำหนดวิธีการที่เจ้าพนักงานหรือศาลพึงนำมาใช้ในการพิจารณาปล่อยชั่วคราวในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 107 ว่าก่อนการพิจารณาและมีคำสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ถูกจับและถูกควบคุมตัว ทั้งในชั้นการพิจารณาคำร้องขอปล่อยชั่วคราวของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล นั้น ต้องอาศัยวิธีการใดในการพิจารณาเพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันและเกิดความเสมอภาคแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยทุกรายในการได้รับสิทธิในการปล่อยชั่วคราว ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวที่พบเรื่อยมา คือ การปล่อยชั่วคราวที่ขึ้นอยู่กับ การเรียกหลักประกันเป็นเงินหรือทรัพย์สินเป็นหลัก อีกทั้งวงเงินประกันตามแต่ละข้อหาที่เจ้าพนักงานหรือศาลใช้ดุลพินิจในการกำหนดอาจไม่สอดคล้องกับความหนักเบาแห่งข้อหา พฤติการณ์ต่าง ๆ แห่งคดีของผู้ต้องหาหรือจำเลยแต่ละราย ซึ่งมีผลกระทบต่อคนที่มิฐานะยากจนหรือเป็นผู้ได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจไม่สามารถเข้าถึงสิทธิการปล่อยชั่วคราวได้

ประการที่สามปัญหาการไม่สามารถขอให้ศาลทบทวนคำสั่งปล่อยชั่วคราวเพื่อแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่งหรือเงื่อนไขการปล่อยชั่วคราว เมื่อศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวแต่โดยกำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 วรรคสาม เช่น กำหนดให้หาหลักประกันมาวางภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือสั่งให้ติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของผู้ถูกปล่อยชั่วคราว หรือแต่งตั้งผู้กำกับดูแลให้มีหน้าที่สอดส่อง รับรายงานตัว หรือให้คำปรึกษาแก่ผู้ถูกปล่อยชั่วคราว เป็นต้น ซึ่งหากผู้ต้องหาหรือจำเลยเห็นว่าเป็นการกำหนดเงื่อนไขที่ไม่เหมาะสมและเพิ่มภาระเกินควร หรือกรณีมีพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ หรือมีข้อเท็จจริงใหม่อันสำคัญที่ไม่ปรากฏในขณะมีคำสั่งนั้น ยังไม่มีกฎหมายบัญญัติให้สิทธิผู้ต้องหาหรือจำเลย ผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้อง หรือผู้เสียหายในการขอให้ศาลทบทวนคำสั่งนั้นได้

และประการที่สี่ปัญหาสิทธิการขอรับคำพาหนะของผู้ถูกปล่อยชั่วคราวตามพระราชบัญญัติมาตรการกักขังและติดตามจับกุมผู้หลบหนีการปล่อยชั่วคราวโดยศาล พ.ศ. 2560 ซึ่งตามมาตรา 5 วรรคสอง กำหนดไว้เพียงเฉพาะผู้ถูกปล่อยชั่วคราวซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลเป็นผู้ยากไร้และไม่มีคำพาหนะสำหรับการเดินทางไปศาลเพื่อปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนดเป็นผู้มีสิทธิขอรับคำพาหนะ ยังไม่ครอบคลุมไปถึงผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ไม่อยู่ภายใต้การกำกับดูแล ทั้งที่มีฐานะยากไร้หรือไม่ถึงขนาดมีฐานะยากไร้แต่เป็นกรณีที่ทำให้มีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นในการปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนด อาจเป็นสาเหตุในการไม่สามารถเดินทางมาศาล หรือปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนดในการปล่อยชั่วคราวได้

จากการศึกษาค้นคว้ามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะ คือ

# 1. ปัญหาการปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีคำร้องของผู้ต้องหาหรือจำเลย เห็นควรให้มีการแก้ไข ดังนี้

1.1 แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 106 วรรคหนึ่ง เป็น “คำร้องขอให้ปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวโดยไม่ต้องมีประกันหรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกัน ไม่ว่าผู้นั้นต้องควบคุมหรือขังตามหมายศาล ย่อมยื่นได้โดยผู้ต้องหา จำเลย หรือผู้มีประโยชน์

เกี่ยวข้อง และให้เจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจสั่งให้ปล่อยชั่วคราว หรือศาล แจ้งสิทธิเกี่ยวกับการยื่นคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวให้ผู้ต้องหา จำเลย ผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องทราบ เพื่อให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยทุกราย หรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องยื่นคำร้องขอให้ปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราว ดังนี้”

1.2 เพิ่มเติมบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยบัญญัติเพิ่มเติมท้าย มาตรา 106 (3) เป็น “ในกรณีที่ผู้ต้องหา จำเลย หรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้อง ไม่ยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวในขณะแรกที่พนักงานสอบสวนยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นขอหมายจับผู้ต้องหาหรือพนักงานอัยการยื่นฟ้องจำเลยนั้นไว้ ซึ่งศาลชั้นต้นสั่งจับผู้ต้องหาหรือจำเลยแล้วนั้น หากศาลชั้นต้นเห็นสมควร จะพิจารณาอนุญาตให้ปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวในระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดก็ได้ ทั้งนี้ แม้ผู้ต้องหา จำเลย หรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้อง จะมีได้ยื่นคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวก็ตาม”

1.3 เพิ่มเติมระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ว่าด้วยการปล่อยชั่วคราว พ.ศ. 2548 เป็น ข้อ 2.1 “ในกรณีที่ไม่มีการยื่นคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวในขณะแรกที่พนักงานสอบสวนยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นขอหมายจับผู้ต้องหาหรือพนักงานอัยการยื่นฟ้องจำเลยนั้นไว้ ซึ่งศาลชั้นต้นสั่งจับผู้ต้องหาหรือจำเลยแล้วนั้น หากศาลชั้นต้นเห็นสมควร จะพิจารณาอนุญาตให้ปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวในระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดก็ได้”

1.4 เพิ่มเติมระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ว่าด้วยการปล่อยชั่วคราว พ.ศ. 2548 โดยเพิ่มวรรคสองของข้อ 4 เป็น “ให้ศาลและเจ้าพนักงานศาลแจ้งสิทธิเกี่ยวกับการยื่นคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวให้ผู้ต้องหา จำเลย ผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องทราบ เพื่อให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยทุกราย หรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องยื่นคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว และได้รับการพิจารณาคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวนั้น ทั้งนี้ ศาลอาจมีคำสั่งให้เจ้าพนักงานศาลช่วยเหลือหรือให้คำแนะนำแก่ผู้ร้องขอในการดำเนินการยื่นคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 106”

1.5 เพิ่มเติมคำแนะนำของประธานศาลฎีกาเกี่ยวกับมาตรฐานกลางสำหรับการปล่อยชั่วคราว ผู้ต้องหาหรือจำเลย พ.ศ. 2563 โดยเพิ่มเติมข้อความย่อหน้าที่สามว่า “ในกรณีที่ไม่มีการยื่นคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวในขณะแรกที่พนักงานสอบสวนยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นขอหมายจับผู้ต้องหาหรือพนักงานอัยการยื่นฟ้องจำเลยนั้นไว้ ซึ่งศาลชั้นต้นสั่งจับผู้ต้องหาหรือจำเลยแล้วนั้น หากศาลชั้นต้นเห็นสมควร จะพิจารณาอนุญาตให้ปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวในระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาโดยอาศัยวิธีการที่กล่าวมาในตอนต้นก็ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด”

2. ปัญหาการไม่กำหนดวิธีการที่เจ้าพนักงานหรือศาลพึงนำมาใช้ในการพิจารณาปล่อยชั่วคราว เห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 107 วรรคหนึ่ง เป็น “เมื่อได้รับคำร้องให้ปล่อยชั่วคราว ให้เจ้าพนักงานหรือศาลรีบสั่งอย่างรวดเร็วและผู้ต้องหาหรือจำเลยทุกคนพึงได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว โดยอาศัยหลักเกณฑ์ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 108 มาตรา 108/1 มาตรา 109 มาตรา 110 มาตรา 111 มาตรา 112 มาตรา 113 และมาตรา 113/1 โดยต้องจัดให้มีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้ต้องหาหรือจำเลยเพื่อประเมินถึงความเสี่ยงที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนี หรือไปก่อเหตุ

อันตรายว่ามีมากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาว่าสมควรที่จะปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นหรือไม่”

3. ปัญหาการไม่สามารถขอให้ศาลทบทวนคำสั่งปล่อยชั่วคราวเพื่อแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่งหรือเงื่อนไขการปล่อยชั่วคราว เห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 โดยเพิ่มวรรคสี่ เป็น “หากพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ หรือมีข้อเท็จจริงใหม่ อันสำคัญที่ไม่ปรากฏในขณะมีคำสั่งปล่อยชั่วคราว หรือการกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ให้ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวก่อนหน้านี้ไม่เหมาะสมหรือเพิ่มภาระเกินควรแก่กรณี ผู้ถูกปล่อยชั่วคราว ผู้ประกัน ผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้อง หรือผู้เสียหาย มีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลที่มีคำสั่งได้ทบทวน แก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่งหรือเงื่อนไขการปล่อยชั่วคราวได้ เมื่อศาลได้รับคำร้องแล้วต้องสำเนาให้พนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี และศาลที่มีคำสั่งต้องรับฟังความเห็นพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการก่อน แล้วแต่กรณี เว้นแต่พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการได้ยินยอมให้ศาลมีคำสั่งฝ่ายเดียว”

4. ปัญหาสิทธิการขอรับคำพาหนะของผู้ถูกปล่อยชั่วคราวตามพระราชบัญญัติมาตรการกักขังและติดตามจับกุมผู้หลบหนีการปล่อยชั่วคราวโดยศาล พ.ศ. 2560 เห็นควรให้มีการแก้ไข ดังนี้

4.1 แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติพระราชบัญญัติมาตรการกักขังและติดตามจับกุมผู้หลบหนีการปล่อยชั่วคราวโดยศาล พ.ศ. 2560 มาตรา 5 วรรคสอง เป็น “ในกรณีที่ความปรากฏแก่ศาลว่า ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแล และที่ไม่อยู่ภายใต้การกำกับดูแล ซึ่งมีได้ทำผิดเงื่อนไขที่ศาลกำหนด หรือได้หลบหนีหรือไปก่ออันตรายหรือความเสียหายขึ้น เป็นผู้ยากไร้ หรือไม่ถึงขนาดเป็นผู้ยากไร้แต่ประสบความยากลำบากในการดำรงชีพและไม่มีคำพาหนะสำหรับการเดินทางไปศาลหรือเพื่อปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนด ให้ศาลมีอำนาจสั่งจ่ายคำพาหนะแก่ผู้นั้นตามความจำเป็น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และอัตราที่กำหนดในระเบียบ ก.บ.ศ. โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง และประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

4.2 แก้ไขเพิ่มเติมระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม ว่าด้วยคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การแต่งตั้งและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้กำกับดูแลผู้ถูกปล่อยชั่วคราว การจ่ายค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายของผู้กำกับดูแลผู้ถูกปล่อยชั่วคราว คำพาหนะแก่ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวที่ยากไร้ เงินสินบนแก่ผู้แจ้งความนำจับ และเงินรางวัลแก่เจ้าหน้าที่ผู้จับผู้ถูกปล่อยชั่วคราวโดยศาลที่หลบหนี พ.ศ. 2561 ข้อ 15 เป็น “ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลและที่ไม่อยู่ภายใต้การกำกับดูแล ซึ่งมีได้ทำผิดเงื่อนไขที่ศาลกำหนด หรือได้หลบหนีหรือไปก่ออันตรายหรือความเสียหายขึ้น เป็นผู้ยากไร้หรือไม่ถึงขนาดเป็นผู้ยากไร้แต่ประสบความยากลำบากในการดำรงชีพและไม่มีคำพาหนะสำหรับการเดินทางไปศาลหรือเพื่อปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนด มีสิทธิขอรับคำพาหนะตามหลักเกณฑ์และอัตราที่กำหนดในระเบียบฉบับนี้”

**เอกสารอ้างอิง**

เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. คำอธิบายหลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ว่าด้วยการดำเนินคดีในชั้นตอน

ก่อนการพิจารณา. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: หจก.จิรัชการพิมพ์, 2551.

คณิต ณ นคร. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2546.

คณิต ณ นคร. กระบวนการยุติธรรมกับสิทธิพื้นฐานของประชาชน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2553.

บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ. กฎหมายรัฐธรรมนูญ. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ เดือนตุลา, 2559.

ปกป้อง ศรีสนิท. สิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2563.

ศุภกิจ เข้มประชา. “เปรียบเทียบหลักเกณฑ์การปล่อยชั่วคราวโดยศาลตามกฎหมายสกอตแลนด์และกฎหมายไทย.” *ดุลพາห* 65, 1 (มกราคม – เมษายน 2561): 131 – 143.